



Vračanje domov v času odličnih odnosov

Italija, Slovenija V Padovi slovo od oltarne slike Vittoreja Carpaccia, ki se vrača v minoritsko cerkev v Piran. Pozitivna ocena predsednikov Federesuli in UI, Renza Codarina in Maurizia Tremula

Ivan Žerjal

PADOVA, TRST Za sinoči je bil v baziliki sv. Antona v Padovi napovedan kulturni dogodek za slovo od oltarne slike Vittoreja Carpaccia *Marija z otrokom in svetniki*. Renesansno delo znanega beneškega umetnika iz leta 1518 bo namreč po 85-letnem »izgnanstvu« kmalu romalo domov, v cerkev sv. Frančiška Asiškega v minoritskem samostanu v Piranu, od koder so ga leta 1940, da bi ga zavarovali pred vojno, odpeljali v vilo Manin v Passariano v Furlaniji, zatem pa v padovansko baziliko sv. Antona.

Dolgo prizadevanje minoritov Do vrnitve umetnine prihaja ob »srečnem sovpadanju« z obiskom predsednika italijanske republike Sergia Mattarelle v Sloveniji prihodnjega 10. in 11. septembra, so pred dnevi sporočili iz italijanske province minoritskega reda sv. Antona Padovanskega. Za italijanske minorite gre za pomembno dejanje, za katero so si dolgo časa prizadevali ravno italijanska provinca, minoritski red in muzej padovanske bazilike sv. Antona. Vrnitev slike v piransko cerkev, za katero je bila tudi narejena, je namreč dejanje, ki uresničuje željo in zaključuje postopek, ki so ga padovanski minoriti v dogovoru s soborci iz Pirana začeli in peljali naprej že pred časom.

Sovpadanje vračanja Carpaccieve umetnine z obiskom predsednika Mattarelle v Sloveniji pa samo še bolj potrjuje veliko sodelovanje med znan-

Za vrnitev slike
so si italijanski
minoriti
iz Padove
prizadevali
že dolgo časa

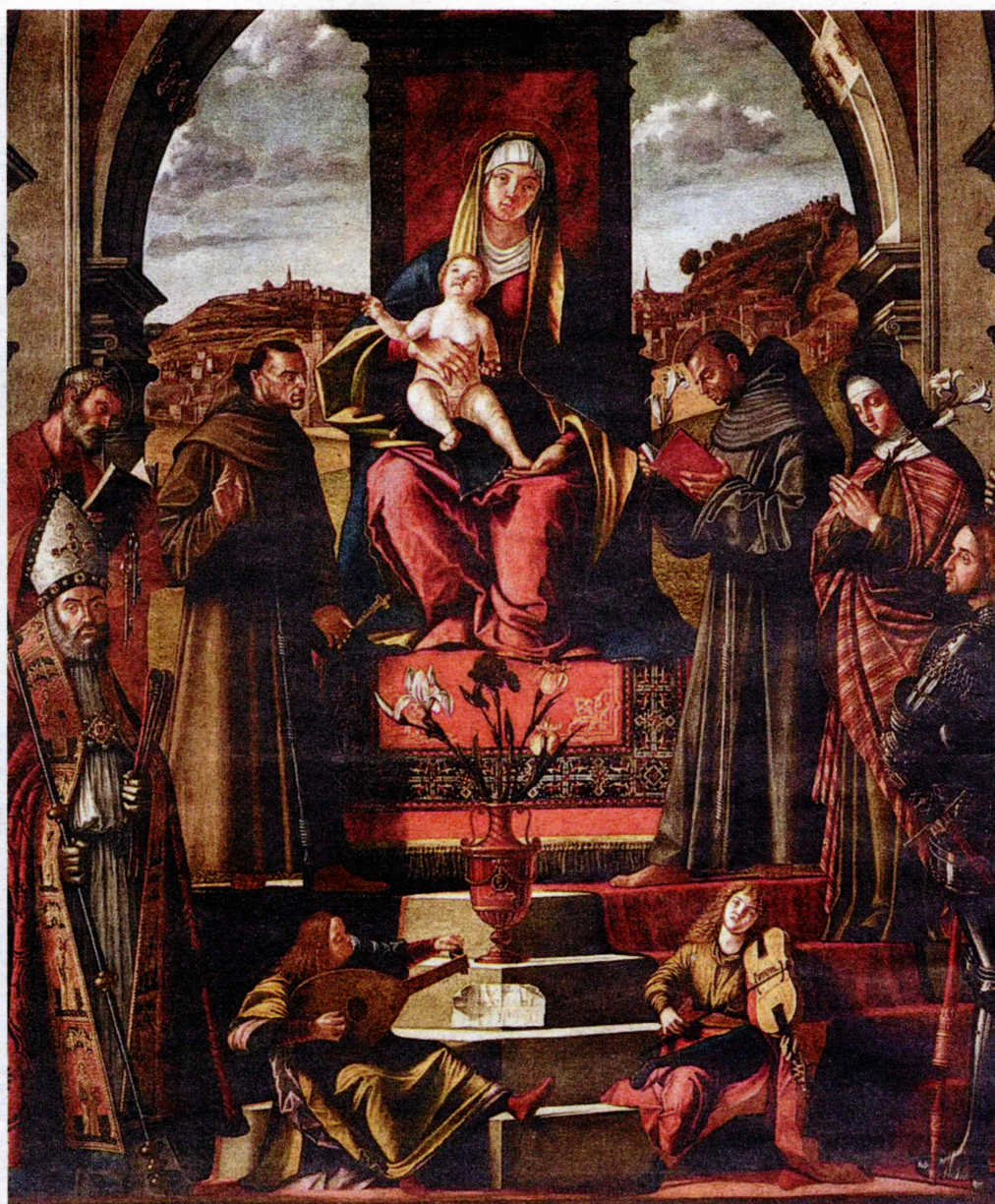
**Od Pirana do
vile Manin in
Padove ter nazaj**

Sloviti beneški mojster Vittore Carpaccio (1465-1526) je oltarno sliko *Marija z otrokom in svetniki* naslikal leta 1518 za cerkev minoritskega samostana v Piranu. Tam je bila do leta 1940, ko so jo takratne italijanske oblasti zaradi vojne odpeljale na varno v vilo Manin v Passariano pri Codroipju, kjer je ostala do leta 1943. Takrat so jo prepeljali v Padovo, kjer je bila shranjena v depoju. Tam so jo tudi restavrirali in leta 2000 dali na ogled v muzeju bazilike sv. Antona. Tam so umetnino skušali tudi promovirati, vedno v sodelovanju s slovenskimi izvedenci, poudarjajo v italijanski minoritski provinci.

stveniki, verskimi predstavniki in civilnimi oblastmi iz obeh držav, do katerega je prišlo v teh letih, so še sporočili iz italijanske minoritske province.

»Delamo na izboljšanju klime« V Italiji je poteza naletela na ostro kritiko nekaterih politikov in ezulskih predstavnikov, po spletu je steklo tudi zbiranje podpisov proti vrnitvi slike (do zaključka redakcije se jih je zbralo 1268). Po drugi strani pa predsednik krovne zveze istrskih, reških in dalmatinskih beguncev Federesuli Renzo Codarin vračanje Carpaccieve slike na svoje izvirno mesto ocenjuje pozitivno. »Bil sem obveščen, da gre za oltarno sliko, ki je last frančiškanov in torej vatikanske države, ki jo bodo ponovno namestili v piransko cerkev, ki so jo krajevne oblasti temeljito restavrirale in jo je svojčas jugoslovanski režim podpržavil. Gre torej za pozitivno dejanje, bodisi, ker sta bila cerkev in samostan vrnjena frančiškonom, bodisi, ker bodo sliko namestili na kraj, kjer si jo bo mogoče ogledati,« pravi Codarin.

»Jasno, mi podpiramo ozračje, ki ga je spodbudil naš predsednik republike, ki z obiskom Slovenije in Kopra dokazuje, da je o eksodusu, fojbah, manjšinah, ki jih je treba zaščititi, mogoče govoriti na miren in evropski način,« pravi predsednik Federesuli, ki se tudi strinja, da vrnitev umetnine pomeni tudi krepitev prisotnosti italijanske kulture v Istri. Sam opozarja, kako se dijaki in profesorji, ki prihajajo sem na obisk



Marija z otrokom in svetniki Delo je Vittore Carpaccio za piransko minoritsko cerkev naslikal leta 1518

krajev spomina, v zadnjih letih vedno bolj odločajo tudi za obisk Istre: »Samo, če gredo tja in vidijo te stvari, lahko osmislijo zgodovino, ki jim jo posredujemo. Oči mladih pa absolutno ne vodijo kake zahteve po povračilih, ampak samo želja po spoznavanju,« pravi Codarin. Sam je torej prepričan, da take geste krepijo konstruktivno ozračje in meni, da bo prišlo do dodatnih gest, tudi s slovenske strani, da se izboljša klima v teh krajih. »Delamo na tem prav zato, da se ta klima izboljša,« pravi Codarin, ki pa ni želel vnaprej povedati, za katere geste bo šlo.

»Gre za italijansko dediščino« Vrnitev Carpaccieve umetnine na izvirno mesto je pozitivna tudi za predsednika Italijanske unije (UI), krovne organizacije italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem, Maurizia Tremula, ki poudarja, da do te-

ga prihaja v okviru odnosa med cerkvenimi institucijami, ki pa ima seveda svojo kulturno veleno ter diplomatsko in institucionalno težo. Sam bolj kot o vrnitvi raje govori o ponovni namestitvi na kraju, za katerega je bila umetnina namenjena, ki sicer ne pripada več Italiji, ampak vsekakor državi, ki je članica EU, kjer vlada načelo prostega pretoka blaga in oseb.

»V vseh teh letih je potekalo zelo tiho in diskretno delo diplomacije. Tudi z menoj so svojčas na neformalen in diskreten način stopile v stik razne institucije, ki so želele preveriti naše stališče. Menim, da je za vse nas pozitivno, da pride do te ponovne namestitve, upoštevajoč dejstvo, da do nje prihaja v trenutku, v katerem so odnosi med Italijo in Slovenijo oz. med Slovenijo in Italijo odlični,« pravi Tremul, ki spominja na bližnji obisk predsednika Mattarelle v Sloveniji.

»Pomembno pa je, da se spomnimo, da gre za italijansko kulturno dediščino. Prebivalstvo Pirana je stoletja vedno bilo v veliki večini italijansko in je to ozemlje zaznamovalo z italijansko kulturo in identiteto. To zato, da se konkretno spregovori o zgodovini teh ozemelj. Gre torej za delo italijanskega umetnika, ki se zdaj vrača in si ga bodo lahko ogledali vsi občani,« pravi predsednik UI, ki upa, da dogodka nekdo ne bo po nepotrebnem skušal zlorabiti za netenje polemike. »Gre za dejanje velikega prijateljstva in odprtosti, ki ga opravi Cerkev, a z blagoslovom italijanske države in njenih institucij. Na to je treba gledati v luči prijateljstva in obnove zgodovine, ki je bila stoletja lepa, nato nekaj desetletij grda, zdaj pa mora spet sijati v svoji lepoti, kot je bilo toliko časa,« zaključuje Tremul.